

Kaynak

BALIKESİR HALKEVİ

İÇİNDEKİLER

- 185 — Karasi Oğulları
- 188 — Türkiyede Ormanlar
- 194 — Ayşabacı
- 198 — Köy Gezileri
- 200 — Yağcılar ve Savaştepe
Manileri
- 206 — Bir Gülün hatırası

5 İNCİ YIL SAYI: 55

19 AĞUSTOS 937

İYESİ
T. F. SILAY

Kaynak

Yayın Direktörü
ABDİ
Agabey Oğlu

Balıkesir Halkevi Aylık Dergisi

SAYI:55

19 . 8 . 1937

YIL: 5

KARESİ OĞULLARINA DAİR BİR VESİKA

Yazan: KÂMİL SU

Karesi emareti hakkında Halil Ethem, Ahmet Tevhit gibi değerli bilginlerimiz tarafından çok kıymetli tetkikler yapılmış olmasına rağmen, Mehmet Fuat Köprülü üstadımızın dedikleri gibi (1), bundan sonra bu yolda yapılacak yolculuk henüz çok uzun ve zahmetlidir. Bu vadede çalışanlar için çok kıymetli olabilecek, tetkik edilmiş, köşede bucakta kalmış bir çok mühim eserler vardır. Ancak bu eserlerin inceleme işlerinin sonucu emaretler hakkında noksansız olan bir eser ortaya atması mümkün kılacaktır. İleride bu kabil eserleri verecekler malzeme hazırlamak bizim vazifelerimiz arasındadır. Bu düşünce ile Edremit mahkeme sicillâtında bulduğum bir vesikayı aynen neşir ediyorum.

Bulduğumuz vesikanın şayanı dikkat olan ciheti Karesi oğlu şeceresine iki ismin ilâvesini mümkün kılmasıdır. Şimdiye kadar Karesi emareti hakkında neşredilen

eserlerde (2) Karesi oğluna ait şecere, bulduğumuz vasıka göz önünde tutulmamak şartile, tam değildir. bu eserlerde Karesi imaretinin başına, Karesi beyden sonra Aclan, Aclân beyden sonra da Demir hanın geçtiği kayt ediliyor; Aclân beğinde Karesi beyin oğlu olup olmadığının meçhul olduğu ilâve ediliyor. Halbuki bizim bulduğumuz vesikadan Karesi beğın Davut bey adında bir oğlu ve Osman paşadında bir torunu olduğu anlaşılıyor. Bu hale göre Karesi beyden sonra emaretin başına geçen Aclân beyin Davut beyin Kardeşi, Karesi beyin oğlu olması muhtemeldir. çünkü çok kuvvetli bir beylik kurmuş, Balıkesirden Adalar denizine kadar

(1) Türkiyat Mecmuası Anadolu beyliklerine tarihine ait notlar, cilt 2, S: 1

(2) Düvelislâmiye, Halil Ethem S: 274. Rum Selçuki devletinin inkırazı ile teşekkül eden tuvaifi mülûk, Ahmet Tevhit cilt I S: 564, Karesi vilâyeti tarihçesi, İsmail Hakkı

uzana geniş bir sahada hakimiyet te'sis etmiş, hatta hatırı sayılır bir donanma vücudunda getirmiş olan Karesi beyin yerine geçen oğlu olması pek tabiidir. Evelce Karesi beyin bir oğlu olup olmadığı bilinmiyordu. Bu itibarla Aclân beyin Karesi beyin oğlu olup olmadığına tereddüt ediliyordu. Halbuki Karesi beyin bir oğlu olduğu takdirde yerine onun geçmesi lâzımdır. Davut beyin beyliğin başına geçmeyip de Aclân beyin geçişi ikincisinin Karesi beyin bir diğer oğlu olduğundan ileri gelse gerektir. Aclân beyin bey oluşunun sebepleri de Davut beyden daha büyük veyahut bu işe daha layık oluşile izah edebilir. Her halde Karesi beyin bir oğlu dururken kendisine nisbeti olmıyan birinin yerine geçmesi daha çok zayıf bir ihtimaldir. Bu yüzden Aclân beyin Davut beyin Kardeşi ve Karesi beyin oğlu olduğu ihtimalini ileri sürüyoruz.

Vesikaya göre Davut beyin bir de Osman paşa adında oğlu vardır. Davut bey oğlu Osman paşaya şimdi Edremit civarında bulunan Çıkrıkçı köyünü vakfetmiştir. Bu araziye Osman paşanın nesli vakfiyet üzere sahip olmuşlardır. Osman Karesi neslinden yetişmiş, osmanlı devrinin ilk zamanlarının paşası olacaktır. Bu da bizim için bir tahmindir. Bütün bunların aydınlatılması kıymetli bilginlerimize ait bir kifayettir.

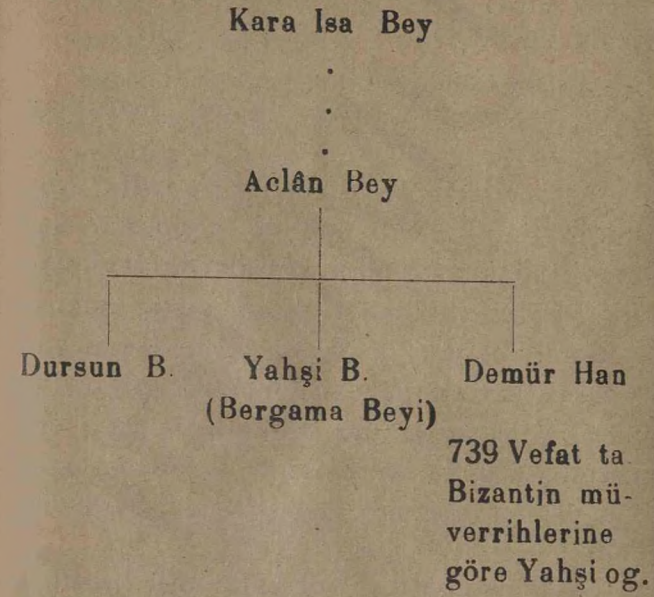
VESİKA

Kıdve'ül kuzatil islâm zübdetu vülâtil enam Edremit ve Tuzla kadıları zide fazlu huma tevki i refii humayun vasıl olacak malûm olaki Edremit kazası muzafatından Çıkrıkçı nam karyede sakin Mustafa ve Mehmet ve Ayşe ve Zühre nam kârindeşlar şer'i şerife gelüp bundan akdem merhum ve mağfurun leh Karesi oğlu Da-

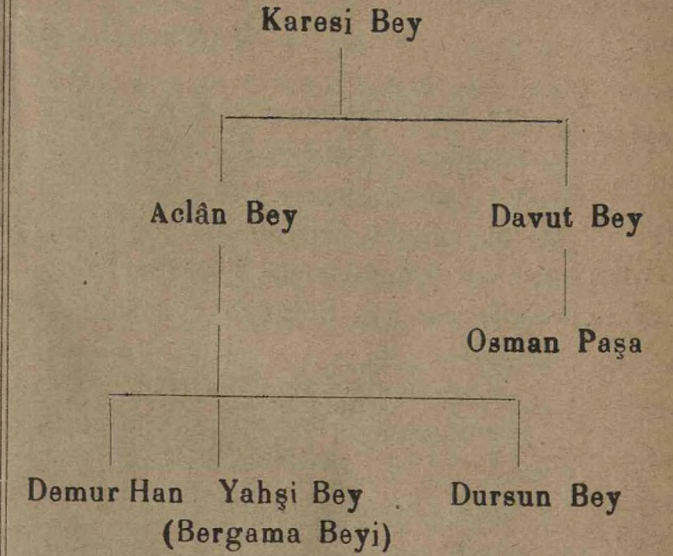
vut bey ecdadımızdan oğlu Osman paşaya badehu evlâdına neslen bade neslin karyei merkumei vakfı evlâd idüp ilâ yevminâ hâza vakfiyet üzere mutasarrıf olup elimizde salâtini maziyyeden muharrer name ve beratı padişahi var iken sabika Edremit kadısı olan mevlâna Hasan daileri amel etmeyüp mahrusei Bursada metfun olan merhum ve mağfurun leh sultan Murat han aleyhirrahmetü vel gufran hazretlerinin evkafına ilhak etmekle bu zuafaya külli gadr ve cefa oldu Ahvalimizi vuku üzere arz ediver deyü ilhah ettiklerinde filvaki mezburların ellerinde salâtini maziyyeden mukarrer nameleri olup mazmunu şerifinde karyeji Çıkrıkçı tabii Edremit Karesi oğlu Davut bey oğlu Osman paşaya vakfı evlat etmiş neslinden Davut veldi. Yakub ve İsmail vakfiyet üzere mutasarrıflardır ellerinde salâtini maziyyeden mukarrer nameleri vardır defteri atıkta evlâttan Ümeyye (Emine) nam hatun ve evlâdından Mustafa ve Mehmet ve Ayşe ve Zühre mutasarrıflardır ellerinde beratı padişahi vardır deyü mukayyet bulunup evvelki vakfi haldir payei seriri alâya arz ediver deyü ilâm itmeğin hususu mezbur arz olundukta şartı vakfı mucebince amel oluamak emrim olmuştur buyurdumki hükümü şerifim vardıkta bu bapta emrim mucebince amel eyleyüb hususu mezbure geregi gibi mukayyet olup göresiz filvaki kaziye olduğu gibi iss ol takdirde şartı vakfı mucebince amel eyleyüp şartı vakfa muhalif ve emri humayunuma mugayir kimesneye taallül ve niz'a ve inat ve muhalefet ettirmeyesiz ve bu bapta bi vecih mahsulden nesne almışlar ise badessukut aldırasız şöyle bilesiz alâmeti şerife itimat kılâsız tahrîren fil yevmissalis min şehri recep sene: 999

bımakamı
Kostantaniye

Karesi Beyliğinin D.İslâmiyeye göre şeceresi

Vesikaya göre Karesi Beyliği şeceresi

Bu günki Türkiyede Ormanlar

Yazan: CENAP REFİK ORKON

Türkiye büyüklüğüne göre orman mevcudu azalmıştır. Umumiyetle mevcut ormanlarımız mesahamızın $\frac{1}{7}$ kadardır. Şimali, garbî, cenubî Anadolu da toplanmış olan halihazır ormanlarımız Türkiyeyi ağaç mahsullerile bir kaç bölgeye ayırmak lâzım gelecektir.

A — Karadeniz bölgesi: Bu bölge bütün Karadeniz sahillerimizin şark hududundan Karadeniz boğazına kadar uzanır ki, burada Sinoba kadar şarkî ve buradan da boğaza kadar garbî Karadeniz adını alır.

Doğu Karadeniz, çok yağmur aldığı için bütün bir orman ve yeşillik parçasıdır. Burada ormanlar dağların cenuba inen parçaları üzerinde bulunmakla beraber şarkta Ağrı dağlarına kadar uzar. Şimalî Anadolu dağlarının çevresi dahilinde kalan bu parçalar azamî yüz kilometre derinliğinde yani sahilden cenuba doğru uzayan saha arasında bulunur ki en zengin orman kütlesi buralarda bulunur. Bu ormanlar dağların cenubunda bu tahdit sahasının daha derinlerinde kızıl ve yeşil ırmak ve Sakarya vadilerinin yukarı kısımlarına kadar oldukça bol ve zengin bir kütle olarak uzarlar.

Bu bölge Türkiyenin en bol orman parçasının toplandığı yerlerdir. Bu yerler de ormanların azamî yüksek hududu (1700) metreye kadar çıktığı görülmektedir.

Şarkî Karadeniz şimalî Kafkas dağlarının hasıl ettiği bir paravanadan dolayı hasıl olan sıcaklığın neticesile ve bol yağmurlu olmasile de bu silsele üzerinde yüksek ve bu bölgenin üzerinde bol, zengin ormanlara rastlanılır.

Sinobun çıkıntısında garba Karadeniz boğazına kadar uzayan sahada ise şimalî-şarkisinin esen rüzgârları sebeble ancak

1500 metre yüksekliğe kadar ormanlar bulunur.

Ormanların teşkil ettiği bu irtifa azamidir. Sahil hattı önünde ormanlar hemen kalmamış gibidir. Buralarda fevkalâde orman vücuduna şahit olan maziye mukabil bugün yerini ve boşluklarını çayirlara, tarlalara, çalı çırpılara bıraktığı anlaşılmaktadır. Bu sahanın yeniden ormanlaştırılması imkânsızdır. Kaybolan ağacın yerine yenisini yetiştirmek bugünün imkânı dahilinde de değildir.

Çok rutubetli ve bol yağmurlu bu bölgede nebatat yetiştirmek kabiliyetini gösterecek ziya ve havanın müsait olmamasından dolayı boğulan nebatat bu yeşil ve sık nebatat çatısının yukarısına çıkmasına mani teşkil eder. Bundan dolayı burada mevcut bulunan ağaç yerine çalılıklar eski ormânların bıraktığı bakiyye sayılır.

Bu bölgede nebatat dağların 700 metre yüksekliğine kadar daha fevkalâde mutavassıt bir suretteki yüksekliklerde çok iyi inkişaf edebilmektedir. Mamafih Şimalî Anadolu dağlarının silsele halinde uzanması budağlar üzerinde teşekkül eden nebatatın rutubet vaziyeti itibarile en önce gürgen, meşe gibi nebatatın üstünde sıralanan Ladin, Çam ve Gökmarların (1000-1200) kayın üzerinde de nebatatın seyrekleşmesi başlar. Burada iklim farkları ziyade olduğundan dolayı ağaçlar cılızlaşarak devam eder.

Nebatatın zengin ve sık olan bölgesi 400 600 metre yüksekliklerde başlar. Buranın başlıca nebatatı gürgen, meşe, çınar, karaağaç, dış budak, ıhlamur, kestane, ceviz ve bu meyanda dağınık bulunan kiraz ve erik ile fındıkları da nazarı dikkate almak lâzımdır. Orta Avrupa

memleketlerinin ormanlarına benzeyen ve onları hatırlatan bu ağaç kitleleri arasında meşe ve sarıçam gibi ağaçlara daha az tesadüf olunur.

Şarkî Karadeniz bölgesinin zengin ormanları arasında beşyüz metre yüksekliklere kadar çıkan ve 70-80 kilometre derinliklere uzayan (Sahilden cenuba 70-80 kilometre) fındıklar burada orman kitlesinin geniş ve bereketli parçasıdır.

2000 metreden yukarda ağaç görünmez dağ meraları, çayirları ve yosunlarla bunlardan ötede 2600 metreye kadar uzarlar ve oradan daha ötelere Hös ağaçlarına rastlanır.

Bu ağaçlar kutup medarlarının ötesindeki nebatat gibi Anadolu da nadir görünen bu ağaçların soğuk devrelerin bakiyesi olduğu zan olunur. Akar suların kenarlarında çınar ve kızıl ağaçlar sıralanır.

Bu kalabalık ve zengin orman bölgesi arasında sarmaşıkların filbaharların ve asmaların girift ettiği ağaçlar arasında Kara deniz ormanlarının, içine girilmez bir hal ve vaziyette bulunduğu buranın nebatatı iklimin gösterdiği müsait şartlar dahilinde medar memleketleri nebatatına benzer.

Mamafih şarkîkaradeniz bölgesi nebatatı yanında Akdeniz nebatatlarının da girdiği görünür. Fundalıklar bu geniş ormanlar arasında kışın yapraklarını dökmeyen kısa ağaçlardan defneler koça yemiş, fundalıklar ve zeytinlerle iklimin müsait olmasından dolayı limon ve portakal Trabzonhurması gibi ağaçların yetişmesine müsait bir şekil almıştır.

Sinoptan garba uzayan mıntakada umumiyetle bahsolunan ağaçlar görülmekberaber Sakaryanın doğusunda ağaç denizi denilen ormanlarla, Bolu ve kastamonu ormanları bilhassa zikre şayan parçalardır. Sinob yakınında Çangal orman-

ları ve keresteciliği en nümunelerdendir. Bolu ve Kastamonu de bahsedilmeğe lâ-yik parçaları değerlidir. Buranın orman-cılığı ziraate üstün bir vaziyettedir. Ladinler bu mıntakada tamamen kaybolur. Alçaklardan 1000 metreye kadar meşe ağaçlarının 1400 metre yüksekliklerde de karaçam ve 2000 metreye kadar sarıçam ve göknar ağaçlarının yetişme hududu dahilindedir. Aynı zamanda bu bölgenin elma, armud, erik ve ayva gibi meyvaları çoktur. Elma ve armudunu ihraç eder.

B — [Marmara havzasında ise : Şarkî Trakyada meşe ağaçları hakim bir şekil alır. Dağların sırtlarına kadar yükselen ve meşe ağaçları arasında muntazam yetişmiş karaçamlar bulunur. Alçak yerlerde karaçamların yerine adaçamları (pinus piyasta) da denilen sahilçamları kaim olur. Burada gürgen ve kestane ormanlarına az miktarda dişbudak, ıhlamur ve akçamaçacına da tesadüf edilir. Şarkî Trakyanın Karadeniz çihetindeki İstiranca dağlarını kaplıyan kayın ve meşe ormanları Belgirat ormanları adile İstanbul civarına kadar sokulur.

Bu mıntakanın cenubunda Kaz dağından başlayarak Keşiş dağına ve Eskişehir havalisine doğru uzanan bir orman sahası vardır. Bu ormanlar da fasılalı bir şekilde olup birçok yerlerde zemini yazın yeşeren çalılıklar örter. Ormanları teşkil eden başlıca ağaçlar karaçam, meşe ve kayındır. Bozöyükle inegöi arasındaki ormanlarda göknar, sarıçam, kayın ve kavak ağaçları bulunur.

Marmara havzasında çalılıkların terki-batı da değişir. zekkum ve azalea çalılırları burada bulunmaz. Bunun yerine yeşil meşe, nar, yabani zeytin ötede beride defne ve mersin çalılırları kaim olur.

Köylerin etrafındaki zeytin çalı ağaçları Akdenize yaklaştığımızı haber verir. İktisadî co rafya 599]

C — Akdeniz belgesi nebatları: Akdeniz hueusî bir iklim bölgesidir. Burada sonbaharda başlayan yağmur kışın devam eder. Ve baharda bir müddet ve seyrek yağmurlardan sonra bütün yaz yüksek hararet ve kuraklık devresi içinde bahrî bir iklim hüküm sürer. Bu cihetle bu parçalarda yazın kuvvetli sıcaklarına ve susuzluğuna tahammül edecek nebatatın teşekkülü göze çarpar. Bu nebatat çalılık dediğimiz ve fundalık adını da verdiğimiz bu nebata Maki adını da almaktadır. Ege ve Akdeniz sahillerinden itibaren dahile doğru 400 metreye yüksekliğe kadar yaz mevsiminde yeşilliklerini muhafaza eden bu alçak boylu nebatat daha yukarılarda ormanlara döner.

[Makiler yaz kış yeşil kalan ve renk renk çiçeklerle süslenen fidanlar ve küçük ağaçlardan mürekkeptir. Makileri teşkil eden bu ağaçların en mühimleri yeşil meşe, mantar meşesi ile mersin, koca yemiş, defne fidanlarıdır.

Makilerde sarmaşıklar gibi tırmanıcı nebatların mevcudiyeti Akdeniz nebatat mıntakasının medar memleketleri evsafına yakın olduğunu gösterir. Hattâ kaktusler (frenk inciri) sari sabur gibi bazı yağlı nebatlar da bu mıntakaya alışabilmişlerdir. Çalılıklar arasında bazan yer yer otluklar açılır ve bunlar nergisler, lâleler, yaseminler, çiriş otları, lavanta, nane, kekik, ada çayı gibi kokulu nebatlardan mürekkep olur.

Fakat Akdeniz mecmuai nebatıyesi bunlardan ibaret değildir. Bu mıntakayı tamamlayan daha bazı hususî şekiller vardır ki bunlar da Akdeniz memleketlerine münhasır olan zeytin, badem, incir, portakal, çam ve selvi gibi bazı ağaçlardır. Bunlar kâh makiler arasında karışık olarak görünür, kâh bir arada toplu koru-

cuklar teşkil eder. Türkiye coğrafyası (S. 158).

Yalnız bulundukları yerlerin hususiyet hallerine göre türlü değişiklikler gösteren nebatata bu bölgenin bazı yerlerinde raslarız.

Meselâ: Kocaeli yarımadası Karadenizin bol yağmurlarına ve iklim farklarını hazırlayan sebepleri dahilinde buralarda yapraklarını döken ve aynı zamanda Karadenize benzerliklerini gösteren bir takım çalılıklara rastgeliriz.

Pek şayanı dikkattirki bu nebatat sahil hattından itibaren içerilere kadar Akdeniz kıyılarının ve Ege orta sahillerinin ötesinde, sahilin deniz seviyesine yakın yerlerinde ormanlara tesadüf olunmaz. Hakikî ormanlar ancak 600 metreden itibaren başlar ve bu yüksekliğe kadar kalan sahalarda nebatatı dağınık bir takım ufak parçalardan ibaret bulunurlar.

Mamafih Garbî Anadolu bu irtifada başlayan ormanlar şimalî Anadolu da olduğu gibi silsele takip etmez, bilâkis parça parça teşekküller halinde muhitini süsler. Şimalî garbinin meşe ve neveleri ile daha yükseklerde kestane, ceviz ağaçları ve bunların altında kızılıçık ve fındık gibi nebatlara tesadüf olunur.

D — Garbî Anadolu erazisi şimalî ve cenubî Anadolu durumuna benzemediğinden insan tahribatına ancak 600 metreye kadar uğrıyan ormanlar, şehirler ve hattâ bu irtifa ile bazı fazla yüksek yerlerde de gerilemiştir. Bu yükseklikte deniz iklimi çok zaiflediğinden ve daha yukarılarında bu tesirler kalmadığından dolayı makiler yerine ormanlar meydana çıkar. Ege bölgesinde yerine göre nebatatın yükselişi azami 2000 metreyi bulur.

Cenupta Torosların daha çok yağmur almasından dolayı nebatatın irtifainin 2500 metre kadar çıktığı görülmekte ve sahilden azami 100 kilometre içerilere

kadar uzamaktadırlar. Yalnız Torosların cenub - şimal istikametinde vadilerin içerilere kadar devam eden sahaları müstefna olarak ormanlarla doludur. Buralara Akdenizin gönderdiği yağmurlar girdiğinden dolayı nebatat teşekkülü yüksek bulunmaktadır.

Bazı yerlerde bunlar 200 kilometre içerilere kadar girer.

Bu cenub ormanları Bergema ve Demirci dağlarıyla hudutlanır. Buraya kadar tesirler aynı olmakla beraber bunun şimali tamamen bir intikal nahiyesidir ki, buranın şimalinde Kara deniz tesirlerinin vücuda getirdiği nebatat ile bu hattın cenubunda kalan cenup tesirleri birbirinden ayrı olmakla farklı nebatat meydana getirir.

Cenubi Anadolu da kısmen ve Ege bölgesinde de ada çamlarına tesadüf olunur. Cenubun yüksek yerlerinde Karaçama tesadüf olunduğu gibi bunlar arasında seyrekleşen sedirler de görünür.

Cenubta toroslar üzerinde katran (ardıç) ağaçları çoktur Ormanlarımız arasında dolaşmasını mutad edinen çobanlar tarafından dalları hayvanlara yedirildiğinden kolu kanadı kırık bir vaziyette bulunmaktadır. Yeni orman Kanun hayvanların ormanlara girmesini men ettiğinden ve orman koruma şartlarının tatbikatı bu zararları kurtaracaktır.

Bozantı ve Fethiye civarında katran ağaçlarından ibaret ormanlar vardır. Yüksek yerlerde (ardıç) katranlar göknar, mazı meşesile beraber bulunmaktadır. Muğla havalisinde de fıstık çamları bulunmakta ve garbın bilhassa Gediz havzasında ve civarında palamut gibi iktisaden ehemmiyeti çok olan ağaçları rastlanılır.

Bu saydığımız nebatlar bu bölgenin esas nebatatıdır. Bunlar arasında türlü ağaçlardan mürekkep nebatlar da vardır.

Görülüyorki Türkiyede ormanlar mu

ayyen bir takım yerlerde kalmıştır. Bunun sebebini daha ziyade Anadolunun Şark ve garb arasında istilâ hareketlerinin med ve cezirlerini yaşamış olmasından ileri gelen beşerî büyük hadiselerin neticesidir.

E — Orta Anadoluya bakacak olursak buraları çırpıplak manzaralarile hayreti celbeder. Gözün gördüğü her günkü taze yeşilliklerin yerinde buralarda kurak bir erazinin nihayetsiz çıplaklığı ile ıssızlığı yer tutar Orta Anadolu yaylasının etrafını çeviren dağların eteklerine kadar inen ve civarındaki yükseklerde cılız ve seyrek çamların ardıç ve meşelerin ötesinde ağaç yerine serpilmiş dağların çıplak sırtları nebatattan tamamen mahrum duruşlarıyla hazin bir manzara teşkil eder.

Bu çıplaklık üzerinde yaşamış yeşilliklerin kaybinden sonra aşınan erazinin sahada meydana çıkan kaba toprağın üzerinde cilimsiz yaşayan tek tük nebatın iklim ve toprak itibarile uzayan ve Steppe adını alan bu erazi orta Anadolunun çok şayanı dikkat parçalarıdır.

Buralarda yağmur çok az ve senevi hemen yerine göre 25 - 35 santimetreye kadardır. Bu erazi yukarıda uzun boylu izah ettiğimiz sebepler dahilinde meydana gelen yerlerdir. Dağların eteklerinden itibaren ovaya inildikçe Anadolu yaylasının ziraate yarıyan aksamı yanında cenubi garbî sahası dahilinde göller havzası civarının yarım metreye kadar aldığı yağmur bu mıntakanın zengin yeşillikieri ormanlarla dağların süslendiği göze çarpar.

Espe denilen titrek kavak ağacı Anadolu da bulunmaktadır. Bu ağaç ormanların başlangıç noktasıdır. Yüksek dağlar üzerinde nadiren tesadüf olunan sarıçamla Espe sahasının ötesinde meşe çalılıkları doğu Anadolu taraflarında yüklü bir nebat mahiyetini alır.

Bu izahata göre anlaşılıyorki memle-

ketimizin orman sahası küçülmektedir. Şimdiye kadar âdeta umumî bir tahrip mahiyetinde kalmış olan ormanlarımız bundan sonra yeni orman kanunu ile azamî dikkat ve itina ile muhafazasından bütün memleket fertleri mesul bulunmaktadır.

Mamafih insanlığın ilerilemesi önünde daima tabii mahsullerin gerilediği görülmektedir. Şimdiye kadar bütün memleketlerde sanayiın ilerilemesinden önce de odun ve kömür olarak istihlâk olunan ormanların beşerin his olunmıyan tahribata başlamıştır. Ve en sonra yeniden yeniye doğan ihtiyaçlar başka bir nevi tahribata yol açmıştır.

Ağaç hazinesi denecek ve balta girmemiş ormanlara kadar gitmek imkânsızlığı vardır. Yoksa insanlar medar mıntakasının zengin ormanlarına sulanmayı çoktan akıllarından geçirmiş olsalar bile uzaklık ve imkânsızlıktan cesaret alamamışlardır.

Bugün memleketlerde mevcut ormanlar; kereste, odun ve kömür gibi beşer ihtiyaçlarından başka yeni yeni sanayi ihtiyaçlarına bağlanan maddeler halini almaktadır.

Meselâ: Kâğıtçılık; muhtaç olduğu ağaçlar ile maden ocaklarında, şimendifer traverslerinde, telgraf direkleri olarak kullanılmasında zuhur eden yeni ihtiyaçlar olarak bir araya gelince düne nazaran bugünkü ağaç sarfiyatının daima artmakta olduğunu ve eski sarfiyatın bir kaç misli olduğunu kabul etmek lâzımdır.

Peki bu tahribat devam ede ede ne olacaktır. Nereye kadar gidecektir?

Tahribatı alabildiğine götüren memleketler ormansızlığın hasıl edeceği korkunç akibeti anlamış olduklarından bu tahribatı bir kaideye, bir esasa bağlamak icabettiğini anlamışlardır.

“Orman yetiştirmek,, her memleketin

hayatî bir umdesi olmak gerektir. Avrupa da bu yolda hareket eden memleketler ileride olmakla beraber katiyatına da bu yüzle bir tevazün vermek zaruretinde kalmaktadır.

İngiltere gibi rutubeti tabiaten mevcut memleketlerde ormanların yerine mera ve tarla düşüncesi tabii olabilirse de bunun haricindeki memleketler böyle değildir.

İskandinavyanın ormanları İngiltere gibi keresteye çok muhtaç memleketlerin ihtiyaçları yanında baltık memleketlerinin de yardımı gerek Almanya ve gerek Fransa ve diğer memleketlerin de sınaî maddelerine yardım etmektedirler. Fakat buna rağmen memleket serveti olan orman daima muhafaza edilmekte ve yeniden yeniye yetiştirilmekte devam etmektedir. Çünkü ağaç yetirmekle arazinin yeniden gençliğini iade etmek oluyor.

Ormanlar; arazinin akar sulardan yani seller ve seylâbların tahribatından kurtarması gibi, kuvvetle yağın yağmurların taşıdığı nehirlerin itidaline sbab olmakla kıışların mülayemetine, afatı semaviyenin ve felaketlerin önüne geçmesi itibarile çokça ehemmiyetini artırmaktadır.

X

Ormanları korumak memleket hayatına yardım edeceği gibi, iktisadi bir çok faidelerini vermek suretile mahsullerinin yalnız kereste ve kâğıd hamuru, kibrit ve emsali şeylerden ibaret olmadığı mahlumdur. Bununla beraber meyvaların da memleketin iktisadi âleminde büyük bir önemi vardır. bizde bu hakikat lâzım olduğu kadar yeniden anlaşılmıya başlamıştır Mesela: palamut, mıyan kökü ağaç mahsulüdür. Fakat bunun yanında fındık ceviz, erik, armut, elma, kestane kayası ve... gibi havayıcı zaruriye sırasında bulunan meyvaların ve maddelerin bu memleket ekonomi alemi için ne kadar kıy-

meti olduğunu düşünmek kafidir. Meselâ fındığın bir ağacından alınan 400, 500 kilo mahsul hesaba katılırsa sonra ayrıca zeytinlerimizi, cevizlerimizi, badem, ve portakal ve emsali mahsullerimizin bu meyanda tuttuğu ehemmiyeti açık ve sa mimi olarak tanınmamız lazımdır.

(Ormanlarımızda bulunan keresteye elverişli ağaçlar göknar, kayın, çam, lâdin, meşe ve katrandır. Az miktarda dış budak, akçaaç, karaağaç, ihlamur, kes tann vesaire bnlunur. Göknarlarımızın ev-

safı iyidir. Katran (ardıç) ağacında rakipsiz bir vaziyetteyiz. Fakat bu ormanların günden güne azalmasına meydan bırakılmamak icab ediyor Lâdin ağaçları henüz pek az işlenir. Meşelerin umumiyetle kerestecilik noktasından kıymeti yüksek de ğildir. Kaplamacılıkta kullanılacak keyfiyette olmaları pek azdır. Ceviz ve akça ağaçlar Avrupa piyasalarında aranmaktadır. İktisadî Türkiye S 102)

(SON)

Halil paşa ile arasındaki geçimsizlik yüzünden Fatih tarafından Balıkesire nefye-dilen Zağnus paşa, vaktini ibadette ve hayır işleri yapmakla geçiriyordu. Kendi-sinin damat şehriyari oluşu rakibi Çandar-lı Halil paşayı hiddetten ziyade kıskandı-ıyordu.

Zağnus paşa İstanbuldan uzak, elini eteğini devlet işlerinden çekmişti. Devletin en yüksek mevkiini işgal eden Halil paşa için artık rakip olmaktan uzaktı. Fakat bir gün affedilip tekrar İstanbul'a dönmesi ihtimali Halil paşayı kuturtuyordu.

Zağnus İstanbul'a döndüğü taktirde padişaha olan yakınlığından istifade ede-rek sadaret mührünü alır, kim bilir bel-ki de kendisini fena bir akıbetle karşı kar-şıya getirebilirdi. Zağnusun Balıkesirde cami, hamam ve çeşmeler yaptırmakla meşgul bulunduğunu bir ay evvel oraya kadar gönderdiği adamla haber vermişti. Fakat bütün bunlar kendisine karşı hazır-lamakta olduğu hücumun gizlenmesi için yapılan sahte tabyalarda olabilirdi. Hem Zağnus tekrar İstanbul'a dönmek için uğ-raşmışsa bile karısı, babasına müracaat eder, Zağnusun haberi olmadan İstanbul'a avdetlisi için ferman çıkartabilirdi. Bütün bunları düşündükçe Halil paşa buhranlar geçiriyor. Her ne bahasına olursa olsun Zağnus'u ortadan kaldırmak istiyordu.

Huzura kabul olunduğu bir gün fır-satını düşürerek Zağnusun Balıkesirde klise yaptırmakta olduğunu söyledi. Bu haber-den Fatih'in hiddetlenerek Zağnosun ida-mına ferman buyuracağını umuyordu. Hal-buki Hakan Halil paşa ile, söylediklerini duymamış gibi, Zağnus ile hiç alakası olmıyan mevzular üzerinde konuşup icap

eden emirleri verdikten sonra çıkmasını işaret etmişti.

İki gün sonra huzura davet edilen Ha-lil paşa Fatih'i, tahtının önünde ayakta buldu. Hakanı etekleyip doğruldu. Fatih gayet katî bir tavurla:

— Lâle bu gece seninle seyahate çıkıyo-ruz dedi. Bundan kimsenin haberi olma-yacak, hareketimiz gayet gizli tutulacak. Herkes bizi sarayda bilecek. Ona göre tertibat al.

Kat'iyet ifade eden bu sözlerden bir şey anlamıyan Halil paşa seyahatteki maksadı sormak için ağzını açmış, Fa-tih söylemesine meydan bırakmadan:

— Hareketimizden kimsenin haberi olmayacak anlaşıldı değil mi? Lâle dedi ve Halil paşaya izin verdi.

Seyahatin nereye olacağını bir türlü kestiremiyen Halil paşa bir taraftan ha-zırlık yapıyor, bir taraftan hakanın sözle-rini birer birer hatırlayarak her birinden kendine göre manalar çıkarmağa çalışıyo-rdu. O kadar kafasını yorduğu halde hare-ket saatine kadar nereye gidecekleri mu-ammasını bir türlü hal edememişti.

Gece saraydan kayıkla ayrıldılar. Üs-küdüden çıktıkları sonra bir az yürüdüler. Şehrin dışına geldikleri zaman iki yabancı gibi, kendilerini bekliyen atlara bindiler ve dört nala uzaklaştılar.

İstanbuldan açıldıktan biraz sonra pa-dışah Halil paşaya Bursaya, oradan da Ba-lıkesire gideceklerini bildirdi.

Balıkesire geldikleri gün fevkalade yo-rulmuşlardı. Şehre oldukça uzak bir har-man yerinde dinlenmek için atlarından in-diler. Sazdan vapırlmış kulübelerin yerin-den fırlayan genç bir delikanlı yolcuların

atlarını alarak kendilerini kulubesine da-vet etti: İçeri girdikleri zaman yaşlıca bir kadın tarafından karşılandılar.

Öğle sıcaklığının bütün yakıcılığını içinde duyan hakan oturur oturmaz su is-tedi. Kadın kırbasından doldurduğu bir suyun içine harman kenarından aldığı bir tutam kaba samanı attıktan sonra Fatih'e uzattı. Fatih bu hareketten bir şey anla-mıyarak ve bir azda kadının saygısızlığı-na kızarak üzerindeki samanları üfleye üf-leye suyu içti. O kadar susamıştı ki kadı-nın suyun içine niçin bir tutam saman at-tığını ancak susuzluğunun giderdikten son-ra öğrenmek istedi:

— Bacı niçin suyun içine bir tutam saman attın?

Kadın hafifçe gülümseyerek:

— Muhakkak ki çok uzak bir yerden geliyorsunuz. dedi. Yüzünüzden eyi kimse-ler olduğunuz anlaşılıyor. Pek fazla ter-lemişsiniz. Size saman atmadan bu bir tas suyu vermiş olsaydım birden içecek belki de hastalanacaktınız. Vermesem Tanrı misafirine karşı saygısızlık etmiş olurum. Halbuki saman atınca yudum yudum iç-mek zorunda kaldınız ve hastalanmaktan kurtuldunuz.

Bu bilgili hareketten memnun kalan Fatih derhal o havalı hasılâtının kadına fermanlanmasını Halil paşanın kulağına söyledi. Halil paşa kadına adını sorduktan sonra heybeden çıkardığı bir kâğıda pa-dışahın emrini döktü ve fermanlaşan bu kâğıdı kadına uzatarak:

— Ayşe bacı, bu kâğıdı bir hafta son-ra şehire, kadiya götür göster. İleride bir işin düşerse kadı sana kolaylık gösterir. Fakat sakın bir haftadan önce götürme dedi.

Ayşebacı Halil paşanın uzattığı kâğı-dı kayıtsız bir tavurla alarak kulübenin bir köşesine sıkıştırdı.

Fatih ve Halil paşa yorgunluklarını

dinlendirmek ve öğle sıcağının geçmesini beklemek için kulubenin bir köşesine uzan-dıkları zaman Ayşebacı ve oğlu yine har-man işlerine dalmışlardı.

Gün batıy açoktan devrilmiş, üzerinden bir hayli saatler geçmişti. Ayşebacı ve oğlu hayvanlara soluk vermek ve biraz da kendilerini dinlendirmek için kulubeye dön-dükleri zaman misafirlerini uyanmış buldu-lar. Kendileriyle biraz konuştuktan ve ku-yuda soğuttukları ayrandan ikram ettiler. Fatih ve veziri atlarına binip şehre doğru yollandılar.

Şehir kenarına gelince yere indiler ve atlarını munasip bir dille bir bahçeye bıraktıktan sonra şehre yaya girdiler. Doğ-ru ahiler zaviyesine giderek orada misa-fir oldular. Her gün yüzlercesini kabul eden zaviye dairelerin bu yeni gelen mi-safirler hiç de dikkat nazarlarını çekme-diler. Onları da diğerleri gibi kabul etti-ler, doyurdular ve uyuttular.

Ertesi gün zaviyeden çıkan bu iki ya-bancı şehrin muhtelif semtlerini dolaştılar. Tam şehrin ortalık yerinde büyük bir ya-pının yapıldığını gördüler. İnşaat yerine yaklaştıkları zaman Fatih Halil paşanın kolunu tutup parmağı ile işaret ederek:

— Lâle şu karşıda kum eleyen tanı-dın mı? Diye sordu.

Halil paşa Fatih'in gösterdiği yere dik-katle bakarak:

— Evet hâkanım kulunuz Zağnus pa-sadır diye cevap verdi.

Halil paşanın yüzünün sarardığını göz uciyle tetkik eden hâkan bilmemezlikten gelerek:

— Acaba bu yapılan bina kilise mi? Bana kalırsa daha fazla camiye benziyor. Değilmi? Lâle Halil paşa büsbütün şaşır-mış, ne diyeceğini bilemiyordu. Fatih tam bu sırada oradan geçmekte olan birini işaret ederek:

— Lâle bir de şu geçene soralım. Bu-

ralı ise ne olduğunu bize haber verir. Deddi. Halil paşa yanlarından geçmekte olan Fatih'in gösterdiği adama seslendi. Fatih Halil paşanın sormakta uğrıyacağı müşkülâtı ve belki de sorarken şaşkınlıkla kendilerini açığa çıkarmış ihtimalini düşünerek yanlarına gelen adama:

— Arkadaş biz buranın yabancısıyız. Sen her halde buralısın. Öğrenmek istiyoruz. Şu yapı nedir? Bize söylermisin?

Bir yabancının merakını gidermekten pek büyük zevk aldığı etraflı söz söyleyishinden anlaşılan adam el işaretleriyle:

— Şu gördüğünüz bina hâkanın veziri Zağnus Mehmet paşa tarafından cami olarak yaptırılıyor. Orada kum yığınının yanında çalışan kendisidir. Sağ taraftaki bina hamamıdır. Hamamın beri tarafındaki temel atılmış yer de bedestanıdır. İlk önce camiye başlanmıştı. Fakat sonra cami bırakıldı, hamam yapıldı. Çünkü cami yapılırken bir gün işçilerden birinin bir taşı binanın üstüne çıkardıktan sonra etrafına bakınıp indirdiğini ve aynı hareketi muhtelif defalar tekrarladığını paşa görmüş.

İşçiye yanına çağırarak:

«Niçin taşı yukarı çıkardığın halde bırakmayıp yine aşağı indirdiğini» sormuş. İşçi de: «Temiz olmadığını, temiz olmıyan bir elle camiye konan bir taşın bir gün uğursuzluk getireceğini düşünerek koymadığını, halbuki bir gün bu şekilde çalıştıktan sonra alacağı gündelik ile yıkacağını ve ertesi gün temiz olarak iş yapacağını» söylemiş.

Paşa bunun üzerine derhal caminin inşasını bıraktırıp hamama başlattı.

İşçiler sabahleyin önce hamamda yıkınırlar, sonra işe başlarlar.

Şehirli bu izahati verdikten sonra selâm vererek ayrılmıştı. Padişahın birden küpemesinden korkan Halil paşa:

— Padişahım kulunu bağışla dedi. Bana haber getiren adam Zağnus paşa kulu-

nuzun kilise yaptırdığını söylemişti. Yanılmışım. Suç işlemişim.

Fatih Halil paşanın sözlerine yalnız:

— İnsanlar her zaman hata edebilirler lâle diye karşılık verdi.

Daha fazla inşaat yerine yaklaştıkları takdirde Zağnus başa tarafından tanıtacaklardı. İstikametlerini değiştirdiler. Bir az yürüdükten sonra mahkeme önüne gelmişlerdi. Kadının sesi dışarıdan duyuluyordu. İçeri girdiler. Kadı minderine oturmuş, hallerinden esnaf oldukları anlaşılan birçok kimselerde karşısında ayakta duruyorlardı. Hakan ve veziri girdikten sonra kadının hiçte hoşluk ifade etmiyen bakışları bir dakika için üverlerine çevrildi. Fakat elindeki fermanı yarıda bırakmak için yüksek sesle devam etti:

«Buyurdumki hükmü şerifim vardıkta olbapta muktezası şeri kadim ile amel olup göresiz alâmeti şerife itimat kılâsız söyle bilesiz bir dahi emrim var melû eylemiyesin tahriren fi...»

Ferman bitip esnaf dışarı çıkarken kapudaki mümanaate rağmen bir kadın önüne galeni yararak içeriye girmiş; elindeki kâğıdı kadıya uzatmıştı.

Ayşe baci müsafirler ayrıldıktan sonra kendisine verilen kâğıdı merak etmiş harman komşularına söylemişti. Her kes bir türlü mütalaası Ayşe bacının merakını körüklediği için ertesi gün kâğıdı kadıye göstermeğe can atmıştı. Şimdi ayakta sabırsızlıkla kadının kâğıdı okumasını bekliyor ve bir azda yüreği çarpıyordu. İçeriye telâşla girdiği için hiç birşey görmemişti. Kadı kâğıdı açmağa oğraşırken göz ucu ile kapı yanında oturanları gördü ve tanıdı. Onlarında bir haftadan önce götürmiyeceksin diye yaptıkları tenbihi dinlemediğini hatırlayarak fena halde korkmağa başladı.

Kadı kâğıdın ferman olduğunu anlar anlamaz derhal üç defa öpüp başına koy-

duktan sonra içinden okumağa başladı. Fakat bir yerinde duraklayarak gözlerini Ayşe baciye kaldırdı:

— Kadın sana bunu kim verdi?

Ayşe baci söz dinlemediği için ne kadar münasebetsizlik yaptığıнын farkındaydı ve olduğu yerde ölüm teri döküyordu. Fakat artık iş işten geçmişti. Hiç ağzını açmadan gözleri ile, baş işaretleri ile kadıya yanı başında oturanların verdiğini anlatmaya muvaffak oldu.

Kadı işi çaktı. Fermanın tarihi bir günlüktü. İstanbuldan gelse bir haftada gelmesi lâzımdı. Halbuki bir gün önce yazılmıştı. Birden benzi kül gibi oldu. Korkudan boğulurcasına:

Padişahım kulunun suçunu bağışla!
Diye kap dibinde oturan Fatih'in ayaklarına düştü.

Ancak bir az aklını başına topladıktan sonra Ayşe baciya:

Padişahımız efendimiz ba ferman harmanının civarındaki erazinin hasılatını sana bağışladılar. Diye bildi.

Bu haber tez elden şehre yayıldı. Başta Zağnus paşa olduğu halde bütün eşraf ve ayan kadı odasına koşarak büyük konuklarını ağırlamağa koyuldular.

Ayşebaci o günden sonra geniş erazisine yerleşti. Uzun yıllar sonra toprakları üstüne halâ adı ile anılan Ayşebaci köyü kuruldu.

Köy Gezileri

NURİ DÜNDAR

(Geçen Sayının Devamı)

rak geçimlerini temin ederler. Ziraatsahası ovadadır. Bu dağ her gün sabah - akşam tırmanırız. Köyün ileri gelenlerini ikna edip kaymakamlığa birdilekte bulunduk. (Bizi aşağıya, arazimizin yanına indirin) dedik. Kaymakam bey bu dileğimizi ehemmiyetle dinledi. Bir gün yanında nahiyemüdürle buraya kadar geldi. İneceğimiz yer hem ovaya yakın, hem hevadar hem de büyümeğe müsaittir, Baktılar, indiler dileğiniz doğrudur. İnmek gerektir. Bir mazbata ile müracaat edin) dediler. Fakat gel gelelim ehalinin hepsi bir ağız olmadı. Bir kısmı biz burada doğduk burada büyüdü inemeyiz diye tutturdu İşte bu yüzden öylece kaldı. Şimdi köy birlikleri yapılacakmış Onu bekliyoruz. Belki o zaman hükümet bizleri cebren indirirde bizde dağ başından kurtuluruz.)

Akşam yaklaşıyordu. gitmek üzere davrandık. Yanımıza katılan korucunun kılavuzluğuyla koca dağa ve koca dağlılara veda ettik. İki çetin dağ gün akile aştıktan sonra düzlük bir satıh mailde ilerlemeğe başladık. Burası Koca dağ ile karalar köyünün hududu imiş ve her iki köyün merasını teşkil ediyormuş. Korucu burada anlatıyor :

— (Karalarla bizim köy arasında mera ve sınır kavgası hiç bitip tükenmez Daha geçen hafta şu önümüzdeki çavdar tarlasının üst tarafında bir cinayet oldu. Karalar korucusu bizim köyden bir gencin canına kıydı. Sebep; bizim köylü karalar hududunda koçunu otlatıyormuş) ... Artık fazla dinleyemiyorum. Bir tutam ot için, bir karış toprak için yirmi yıllık bir ömrü feda etmek ... ne feaat ... Ne senaat...

Gün dağların ardına devrildi. Bizde satıh maili inip bir dere kenarını takiben Karalar köyüne vardık...

Karalar köyünde :

Dar bir boğazın inişli yokuşlu satıhları üzerine kurulmuş olan bu köy bu havalinin en eski köylerindendir. Ehalisi kadim ve yerli Türkdür. Karanlıkta önümüze düşen bir köylünün çıra ileşavkları dırdığı çamurlu, gübreli ve taşkınlığı sokak aralarından geçerek heyet odasına vardık. Koca dağda gördüğümüz ev tiplerine burada aynen şahit olduk. Örtüsüz bir masanın önündeki ekli sandaliyeye ilistik. ve güçlkle tedarik edilen bir lam. bacığın ziyası altında köylülerle hasbiha-le başladık. Burası en eski bir köy olduğu halde 35 haneden ibarettir. (İntizar mı var nedir ilerliyemiyoruz) dediler. İntizar; (betdua) çoğalmak ve büyüme için hakiki bir sebep olurmu? Bu havasız bu dağ içi yrede, bu kurt inine benzeyen muhitte çoğalınır mı?

Kasabadan uzak, dağ diplerinde çile çeken bu zümrenin yüzlerini tetkik ediyorum. İçlerinde kanlı, canlı bir tipe raslayamıyorum. Duvarı çengele asılmış bir tomar kâğıt gözüme ilişiyor. Kandilin kör ışığı altında bunları tetkike koyuluyorum. En üstünde Edremit kazası idare heyetinin verdiği bir karar sureti var. Dikkatle okuyorum. Bu karar hulasatan :

[Tarlaların yol kenarına isabet eden sınırlarındaki karantı ve çalılıklar büyü-yerek yolları geçilmez bir halde daralttı-ğından gerek bunların ve gerek köy içi çaltı avlularının bir ay zarfında tamamen temizlenip kaldırılmasına ve 1 Mayıs 1937 tarihine kadar bu emri yerine getirme.

miş olan tarla ve avlu sahiplerinden vilâyetler idaresi kanununa tevfikân 25 lira ceza alınmasına...]

Küçük dere köyüden Koca dağ gelir. ken yüzümüzü tırmalayan dikenlerin, Koca dağda gördüğümüz çaltı avluların bu umumî emir mucibince nihayet bir haftalık ömrü kalmış demek ... Geç kalınmış olmakla beraber mademki başlanmış; yinede şayan memnuniyettir dedik ve sevindik.

Buranında geçimi hayvancılık ve kısmen ziraatte geyiniş tarzları ve lisanları Koca dağa nazaran daha düzgün (ve Koca dağ köyü korucusunun tabiriince) daha incedir. Geç vakte kadar devam eden bu görüşmelerden sonra yatmak üzere muhtarın evine gittik. Evin avlusu koyun sayasıdır. Koyunların üzerinden atlayarak odamıza girdik ve büyük bir ocağa karşı serilen şiltelere uzandık.

Sabahleyin çok erken olarak uyandık. Gece karanlığıyla iyi göremediğimiz köyü seyir ediyorum. Evler zeminden bir az yükselmiş toprak yığınlarına benziyor. Köyün içi ve etrafı oldukça kesif meyve ağaçlarıyla donatı. Muhtarın iddiasına göre bu civarda meyve itibarıyla en bol bu köydür.

Tren Yusuf diye söylenen muhtardan niçin bulakabı taşıdığını sordum. (İşgalde buraya birmüfreze geldi o zamanda yine muhtardım Müfreze kumandanı Koca dağdaki koluna bir kâğıt yazdı ve bunu bir adamla gönder diye bana verdi. Dışarıya çıktım.

Konu komşu kimse bu işe yanaşmadı. Söylesem hepsini sopaya çekecekler. Hemen tabanları kaldırdım. Yarım saatte Koca dağa hem gittim hem cevabını aldım ve hemde geldim. Müfrezenin başı bu işe şaşdı kaldı ve bana sen insan değil trensin dedi. İşte oğünden beri bana tren Yusuf derler. Tren lakabını taktılar amma yinede korktuğum dayaktan kurtulamadım. Bir vesile bulup pestilim çıkıncaya kadar beni döğdüler..]

Köylülerin samimî teşyileriyle Karalar-dan ayrılırken kendi kendime: (İşte; büyütmek ve imar etmek için buradan kaldırılması zarurî olan bir köy daha) diyorum.

Sabahın hafif serinliğinde Karalar deresi içinde ve boğazı takiben ilerliyoruz. Sık sık çay geçiyoruz. Yollar hep patika. Esasen araba yolu yapılmasına ne ihtiyaç ve nede imkân var. Çünkü buralarda araba adeti olmadığı gibi kayalar üzerinde yol yapılması köyün kudreti haricindedir Yegâne nakil vasıtaları merkeptir

Böylece iki saat kadar yol aldık. Bu dere; Edremitle Bırhanıyeyi bu cephede bir birinden ayıran bir sınırdır. Cenup taraf Bırhanıyeye aittir. Evvelce bu köylerde Bırhanıyeye bağlı imiş.. Sonradan Edremitde almışlar..

Gün kızarken bizde bir boğaz sokuntusunun nihayet yamacına saklanmış gibi duran ve nazarlarımızda bir ikinci Karalar canlandıran Çakır Dere köyüne girdik...

Yağcılar ve Savaştepe Mânileri

Öğretmen: MUSTAFA SALMAN

— II —

A

Armut dalda bir iki.
Saydım saydım oniki.
Onikinin içinde.
Kara kaşlı benim ki.

Aldım gümüş makası,
Açtım gömlek yakası.
Bizim evden görünür,
Yarımın karyolası.

Al giydim alsın diye,
Mor giydim sarsın diye
İstiyene varmadım,
Sevdiğim alsın diye.

Armut dalda sallanır,
Yare düşer ballanır.
Oğlanlar vezir olsa,
Yine kıza yalvarır.

Avluda hasırım var,
Ucunda masırım var.
Bak gidi dey kızı,
Neremde kusurum var,

Altınım var yüz djrem,
Kaştır gözü süzdüren,
Senin elâ gözlerin,
Beni deli gezdiren,

Altınım var armalı,
Boğum boğum burmalı,
Oğlan dengim olursa.
Beşibirlik olmalı.

Al şalım, yeşil şalım,
Dağları dolaşalım.
Sen orada ben burda,
Mektupla konuşalım.

A benim kavun içim,
Kan dolu benim içim.
Ben seni çok seviyorum,
Sen nasıl benim için?

A benim mor çiçeğim,
Pek geldi göreceğim.
Sanmakı vaz geçeyim,
Dardimden öleceğim.

Ak üzüm asmasıyım,
Bursanın basmasıyım.
Ben yarimden ayırıyım,
Ben onun hastasıyım.

Ak delmeyi asamam,
Ben ateşe basamam.
Yar üstüne yar sevmiş,
Ben ölürüm yaşamam.

Altınım tabak oldu,
Yüreğim kebab oldu.
Ben sana varacaktım,
Düşmanlar zebep oldu.

Altın cezve kaynıyor,
Yine yürek oyniyor.
İlk yarimin sevisi,
Son yarime uymuyor.

Al saman sarı saman,
Sarılmamız ne zaman?
Eller düğün yapıyor,
Bizim düğün ne zaman?

Ay doğar ayaklı,
Kapıları dayaklı.
Giresonun kızları,
Hep elma yanaklı.

Ay doğar aşmak ister,
Al vanak yaşmak ister,
Şu benim deli gönlüm,
Yare kavuşmak ister.

Altına bak altına,
Varamadım farkına.
Oğlan senin sevilerini,
Aldım ayak altına.

Altınları armalı,
Altın direk vurmali.
Beşibirlik istemem,
Oğlan dengim olmalı.

Alatımın eğeri.
Bin kuruştur değeri.
A sevdiğim deye deye,
Paraladım ciğeri.

Avluların kuyusu,
Mor mendilin yivisi.
Allah emrinden üstün,
Hocaların büvüsü.

Avludan atladırım,
İspanak topladırım.
Giresonda durursam,
Çok oğlan atlatırım.

Alfadin budakları,
Süpürür sokakları.
Şu kızın yanakları,
Dağdır merakları.

Armut daldan düşer mi?
Karıncalar üşer mi?
Sevip sevip ayrılmak,
Senlen bize düşer mi?

Ak gülüm açılmıyor,
Hiç kalbim inanmıyor.
Geçme güzel buradan,
Yüreğim dayanmıyor.

Altın yüzük tel barmak,
Muradım sana varmak.
Eller dalgın uykuda,
Ben Allaha yalvarmak.

Altın üzüm asmadan,
Kollarımı yasmadan.
Gel sevdiğim kaçalım,
Karakollar basmadan.

Altınım var el gibi,
Tutmam seni el gibi.
Ben sana güveniyom,
Kazanılmış mal gibi.

Altın tabakta şekerim,
Üstüne güller ekerim.
Bu dünyanın kahrını,
Senin için çekerim.

At gelir ağır ağır,
Atın üstünde bağır.
Nazlı yerin sevisi,
Dermen taşından ağır.

At gelir şakır şakır,
Süt gelir bakır bakır.
Gene karşıma çıktı,
Çetlemik gözlü çakır.

Ak koyunun izinlen,
Kimler görmüş gözünlen,
Ben sevdimden ayrılmam,
Düşmanların sözünlen.

Altın tabakta vişne,
Gel yarım aşka düşme.
Aşkın sonu ayrılık,
Nafile dile düşme.

Armut dalda bir iki,
Saydım saydım on iki,
On ikinin içinde,
Kara kaşlı benimki.

Aldım gümüş makası,
Açtım gömlek yakası.
Bizim evden görünür,
Yarımın karyolası.

Al giydim alsın diye,
Mor giydim sarsın diye.
İstiyene varmadım,
Sevdiğim alsın diye.

Armut dalda sallanır,
Yere düşer ballanır.
Oğlan vezir olsa,
Yine kıza yalvarır.

Avluda hasırım var,
Ucunda masırım var.
Bak gidi dey Kızı,
Neremde kusurum var.

Altınım var yüz dijem,
Kaştır gözü süzdüren.
Senin elâ gözlerin,
Beni deli gezdiren.

Altınım var armalı,
Boğum boğum burmalı.
Oğlan dengim olursa,
Beşi birlik almalı.

Ay doğar teker gibi,
Evliler bekâr gibi.
Ben bir yeni yar sevdim,
Halkalı şeker gibi.

Al enterem yırtılsın,
Yakam senden kurtulsun.
Altı ay sıtma tutsun,
Üç ay dilin dutulsun.

Ayağında nalini,
Yolda eder talimi.
Zengin olmuş dengim değil,
Köpek yesin malini.

Ak buğdayı eleme,
Gittin yoldan geleme.
Kazan kazan ver yarım,
Konaklara cereme.

Altınım var direkte,
Bir yar sevdim ırakta.
Ne kadar ırak olsa,
Sevisi var yürekte.

Alçacık hurma dali,
Dibinde yeşil hali.
ya Muhammet ya Allah,
Kovuştur iki yari.

Ayva dalı nar dalı,
Ayvaya kondu arı.
Ben bu yari seveli,
Gülbenizim sarı.

Arabanın tekeri,
Ben severim bekârı.
Olursa bekâr olsun,
Cebindedir şekerî.

Ay buluta buluta,
Mendil bağladım duda.
Yarım rakı içiyor,
Bal gibi yuta yuta.

Ak devam tuzdan gelir,
Suyu Nerkizden gelir.
Oğlanlar hasta olmuş,
Dermanı kızdan gelir.

Altını başındaki,
Sürme mi kaşındaki.
Yaktı beni kül etti,
Şu benim karşımdaki.

Altınım var tekerlek,
Yarım gelir sekerek.
Ak gerdanın üstüne,
Gümüş düğme dökerek.

Arabaya taş koydum,
Gül yastığa baş koydum.
Yarım gelecek diye,
Sol yanıma bo.. koydum.

Ak pınar hiç akıyor,
Yarım bana bakmıyor.
İlde güzel çok enme,
Yarım gibi kokmıyor.

A kırmızı kırmızı,
Gökte gördüm yıldızı.
Ay doğdu şafak söktü,
Uyan deyyu kızı.

Ayva dibi serindir,
Kuyu dibi derindir.
Oğlanların eylencesi,
Al duvaklı gelindir.

Al elmanın dördünü,
Sür koyunun ardını.
Sölen Simav çaylarına,
Alsın benim derdimi.

Ayva sarı, gül sarı,
Ayvaya kondu arı.
İçerimde dertlerim çok,
Benizim ondan sarı.

At gelir arslan gibi,
Kokuyor feslân gibi.
Otur yanı başlarıma,
Söğlim destan gibi.

Ay doğar nişan nişan,
A kız nerede görüşem.
Eski sevi unutulmaz,
Bir gececik konuşam.

Allı delmeli yarım,
Aşam gelmeli yarım.
Çocuk oyuncana dutun,
Candan sevneli yarım.

Ay doğar sini gibi,
Sallanır gemi gibi.
Şu karşıdaki güzeller,
İzmirin gülü gibi.

Altın yüsügüm altın.
Alda barmana dakın.
Zengin diye aldım emme,
Hanı boynunda altın.

Ak gülüm var kalburda,
Neler vardır saburda.
Gel yarım konuşalım,
Kara yerde, kabirde.

Arabanın demiri,
[*] Çek başına emiri.
Ne diyelim çakır Ayşem,
Bu hükûmet emiri.

A gelinlik gelinlik,
Bize düştü melinlik.
Yolla Ayşem bir selâm,
İçerime girsin serinlik.

Arabayı devirme,
Beni yoldan çevirme.
Ben gurbete gidersem,
Ağlayıpta delirme.

Adananın taşları,
Siyah sürme kaşları.
Al yanağı yollar yapmış,
Elâ gözün yaşları.

[*] Emir — Sarık

Ayşem gider koyuna,
Bak Ayşenin boyuna.
Ayşem kaba döşek olmuş,
Gir Ayşemin koynuna.

A buğdayım buğdayım,
Sereyim kurudayım.
Senin fıdan boylarını,
Ben nasıl unutayım.

Arpa ekdim çöllere,
Döğdürmedim ellere.
Ben yarımı verirmiyim,
Senin gibi kellere.

Aşamdan esen yeller,
Köyümüze giden yollar.
Bana yalan oldu,
Söyliyen kibar diller.

Alma verdim eline,
Sokmadın mı beline.
Yedi yıllık 'sevileri,
Teslim ettim eline.

Ay buluda girmesin,
Gâvur anan görmesin.
Ak gö. . . üstünde,
Kocan sefa sürmesin.

Alatım eşkin olur,
Soğuk sular taşkın olur.
Gurbete giden kızlar,
Ölmez emme düşkün olur.

Arabam dolu saman,
Aman sevdiğim aman.
Sevdiğimi vermezlerse,
Küs durarım bir zaman.

Ata bincek atım yok,
Kabre koyacak taşım yok,
Al yanağa sinek konmuş,
Sinek kadar bahtım yok.

Allı delmeli yarım,
Her gün gelmeli yarım.
Neynemeli zengini,
Dengin olmalı yarım.

A çiçeğim çiçeğim,
Doldur güzel içeyim.
Senin fıdan boylarından,
Ben nasıl vaz geçeyim.

Ayağının mesleri,
Yere bassa sesleni.
Gelin sene sarmayınca,
Kesemem hevesleri.

Ağılın kuzuları,
Kağıdın yazıları.
Kimselere mahna bulmam,
Alnımın yazıları.

Ak yemiş kara yemiş,
Bakam annen ne demiş.
Kimselere mahna bulmam,
Kederim kötü imiş.

Ata binecem geldi,
Çayda inecem geldi.
Çakır gözlü Ayşeyi,
Gene görecem geldi.

Ak gülüm uyanmıyor,
Allara boyanmıyor.
Senin melin duruşuna,
Yüreğim dayanmıyor.

Altını var boynunda,
Âlem kendi oynunda.
Allah canımı alsın,
Güzellerin koynunda.

Arabaya bindirmem,
Bindirirsem de indirmem.
Güzel senle sarıldım,
Kimselere bildirmem.

Ak koyun meler gelir,
Dağları deler gelir.
Kendin güzel kocan çirkin,
Kalbine neler gelir.

Ayvaya bak ayvaya,
Şeker kattım kayvaya.
Sarsam ince bellerini,
Gidermişin dayvaya.

Ata binerim ata,
Dabanca ata ata.
Kemiklerim çürdü,
Yalnız yata yata.

Arabanın esbidi,
Ben severim Kepsidi.
Yar ardından koşa koşa,
Potinlerim eskidi.

Alması dilim dilim,
Altına yazdı kilim,
Gene karşıma geçti,
Sarı kırkmal gelin.

A çiçeğim çiçeğim,
Orak ile biçeyim.
Biri keklik biri palas,
Hangisinden geçeyim.

At bağladım narkize,
Kaleden indim düze.
Oyun türkü şurda dursun;
Ağlamak düşer bize.

A dağlar yanık dağlar,
Yaprağı sönük dağlar.
Sevdiğine saramıyan,
Yazmayı soluk bağlar.

Ay doğar sini gibi,
Sallanır gemi gibi.
Sürüden ayrılmışın,
Kurbanlık koyun gibi.

Ay doğar arasında,
Gün doğar neresinde.
Gelin memem görünyor,
Sedefin arasında.

[*]Asma dipleri goyak,
Asmaya furdum dayak.
Kati melin duruyorsun,
Dertlerin pek mi koyak.

A kavak uzun kavak,
Yaprağı yeşil kavak,
Diplerinden yarım geçmiş,
Yedi yıl yaşa kavak.

Elmayı bıçakladım,
Çevreyi saçakladım.
Ayşem seni rüyamda,
Sarıldım kucakladım.

Ala çamın dağından,
Aldım zeytin yağından.
Gelin senin sevilerim,
Duttu ciğer bağından.

Alaçamın dağları,
Dolaşımdır yolları,
Mezerime mertek olsun,
Ayşe kızın kolları.

A hendeğim hendeğim,
Kabaralı sevdiğim.
Bu bayramlar bize geliyor,
Bayramlaşam sevdiğim.

A hendiğim hendiğim,
Kabaralı sevdiğim.
Nasıl benden vazgeçtin,
Can yürekten sevdiğim.

Asmaları erekli,
Altı demir direkli.
Beni yardan ayranlar,
Nasıl gâvur yürekli.

Göyak — Gölge

(SONU VAR)

Bir Gülün hatırası

Yazan : NİHAT

Sebepsiz can sıkıntısıyla beraber akşam yemeğinin vereği rehavetle tembelce koltuğa yerleşip sığaramdan çıkan dumanların helozonlarını seyrediyordum.

Kapalı pencerelerin aralıklarından odama girmeye çalışan akşam misafirini perdeleri kaldırarak davet ettim. Berrak semada çapkın bir kız gibi gülümseyen ay ruhum kadar karanlık odamı titrek ışıklarıyla aydınlattı.

Yıllardır beni harap eden hülyalarımın gene dalmak üzere iken odamın kapısı hafifçe açıldı. Başımı dalgınca kapıya doğru çevirdim. Hiç ümit etmediğim bizim eski arkadaşlardan Sacidi görünce tıkanık heyecanıyla ne yapacağımı şaşırdım. Ben bu şaşkınlık telaşesile arkadaşına hoş geldin demeden o benim hatırıma sarmağa başlayınca latifeyle mukabele ettim. Çoktandır görmediğim Sacidle o akşam geç vakitlere kadar konuştuk. Sacid Benim çiçek koleksiyonuna meraklı olduğumu ta mektepte iken bilirdi. Onun için bana gülerek

— İlhan çoktandır görmediğim şu koleksiyonu getir de ne gibi nadide çiçeklerle süsleyin bakalım dedi. Tekrar o hatıraların canlanmasile irademi kaybeder gibi oldum. Her emre itaat eden manyatizma olmuş insanlar gibi yerimden kalkıp ölünceye kadar saklayacağım koleksiyonumu ellerim titreyerek Sacide verdim. O yine metepdeki müstehzi tabiatını bırakmamış. İçindeki çiçeklere bakarken her birine bir isim veriyordu. Ben bulanık hülyalarımınla tekrar sersemleşmişim. Bir aralık vallahi ilhan şu pembe gül koleksiyonunun da şahser dedi. Onun gösterdiği güle bakınca gözlerim gayri ihtiyari yaşardı. Arkada-

şım müstehzi ve şen olduğu kadar çok hassas bir çocuktur. Derhal ciddiyetini takınarak İlhan öyle hissettim ki bu gülün sende çok derin ve silinmiyen bir hatırası var; ne olursun anlatta bende bilmiş olayım dedi.

Biçare Sacit senelerdenberi çektiğim iztiraptan bihaber bulunuyordu. Onun bu sualine inleyerek cevap verdim. Ondan bahsetmemeğe karar verdiğim halde arkadaşımın ısrarlarına dayanamıyarak vermiş olduğum sözden geri dönmüş bulunuyordum.

Evet Sacip bu gülün ölmez hatırası beni pek genç yaşta seneler görmüş yıpranmış bir insan haline koydu. Mademki merak ettin anlatayım:

1913 Senesinin parlak ufuklu bir nisan sabahının tuluunu Madran dağlarının yeşil sırtlarından seyrediyorduk. 6 saatden beri hayvanlarımız üzerinde mütemadiyen yürüdüğümüzden bir hayli yorulmuştuk. Arkadaşım ciğerleri sağlam genç bir sporcü olmasına rağmen oda dinlenmek ihtiyacını hissetti. Karşımızda tatlı bir yamacın nihayetindeki asırlık bir çam ağacının altında dinlenmemiz için bana teklif etti. Bende latife olarak galiba orasını pek şairane buldum; mademki sen arzu ediyorsun, hay hay dedim. Tahminen 15 dakikalık bir yürüyüşten sonra oraya varmıştık. Hayvanlarımızı otlak bir yere bağladıktan sonra yolda gelirken yörüklerden aldığımız taze peynir ve yumurtaları çantadan çıkarmağa oğraşırken arkadaşım Egenin çam kokularıyla meşbu temiz havasını ciğerlerine doldurup boşaltmakla meşguldü. Bir aralık bana dönerek, İlhan bu temiz havanın içinden ba-

na barut kokusu geliyor, öyle zannediyorum ki ittihatçılar bizi körü körüne harbe sürüklemekle meşguller. Kahvealtımız esnasında siyaset üzerinde biraz münakaşa ettik.

Bir iki saat süren istirahatten sonra tekrar yolumuza devam etmek üzere hazırlanırken arkadaşına yahu sen şair ruhlu bir adamsın; neyine gerek böyle harp balavereleri. Sen şu tabiatın müstesna güzelliklerinden ilham al deye latife ettim.

Henüz sözümü bitirmemişim. Pek yakınımdan oynak bir fokitrotun sesi yeşil sırtlardan perde perde yükselmeğe başladı.

Bu ses arkadaşımın bütün kış geçirmiş olduğu salon hayatını ve maceralarını hatırlatmış olmasından mahzunlaştığı halinden belli idi. İlhan yolumuz biraz uzayacak amma zararı yok, sesin geldiği taraftan gidelim dedi. Bende her zamanki uysal tabiatımla hay hay dedim. Önümüzdeki hafif meyilli küçük bir sırtı henüz aşmıştık. Bir az ilerimizde ekseriyeti kadın olmak üzere şahıslarını seçemediğimiz bir kafile gördük. Biraz sonra onlara yaklaşıncaya bir çığlık koptu; vay senmişsin Doğan...

Baktım arkadaşım atından inmiş kolları sıvalı gürbüzce bir gençle ve ellerini bir birinden ayırmamış olduğu halde hararetili hararetili konuşuyorlardı.

O kafilenin hepsile taktim olunduk, hepsini hatırlıyamıyacağım; yalnız bunların içinde genç ve güzel bir kız beni iyice alâkadar etmişti.

Nermin Güler deye takdim ettikleri o kız (Fransız kız lisesinde okuyormuş). Mektebi bitirmesine iki sene varmış. Bizim Doğanın yakın akrabalarındanmış. Annesinin bir rahatsızlığı yüzünden teptili havaya ihtiyaç görülmüş. Bu sayede Teyzeleri, halaları, teyze zadeleri ve birde ihtiyar amcaları olduğu halde oraya bir ay

kadar kamp kurmak üzere gelmişler.

Konuşması o kadar tatlı olduğu gibi ismi ile kendisi arasında o kadar yakınlık vardı ki sanki küçükken bilmişlerde o ismi ona vermişlerdi. Vücut itibarıyla hakikaten nermindi. Beyaz muntazam küçük dişlerle ve nar çiçeği gibi kırmızı dudaklarıyla daima gülüyordu. Orada bir kaç saatlik tevakkufumuz esnasında nermnin gülerle bir birimize o kadar ısınmıştık ki sanki senelerden beri birbirini tanıyan insanlar gibi...

O kız güzelliğinin bütün meziyetleriyle beraber beni en çok alâkadar eden gür kıvrıkcık kirpiklerinin içinde birer yıldız gibi parlayan iri siyah gözleri oldu. Bu siyah ve füsunkâr gözlerin tesirinde o kadar kalmıştım ki...

Mektepte iken arkadaşımınla kararlaştırdığımız Egenin bu kısımlarındaki seyahatımız sonuna ermiş İzmir'e dönmüştük. O sene hukukun ikinci sınıfına geçmişim.

Tatilin kısmı azamı yorucu seyahatlarla geçtiğinden geri kalan pek az kısmını Karşıyakadaki teyzemin yalısında kendimi istirahatata çekmişim. Fakat o siyah gözlerin bende bırakmış olduğu tesiri bütün benliğimi sarsmıştı. Saatlarca yalnız kaldığım odamda hep onun hülyasile vakit geçiriyordum. Ayrılacağımız zaman Nermnin İlhan birbirimizi unutmayalım, İzmirde sizinle tekrar görüşmek istiyorum derken o siyah gözlerle gözlerime baktığı zaman karanlıklar içerisinde yuvarlanmış gibi sarsıldım. Eğer o anda yanımdaki-lerin birisi bana dikkat etmiş olsaydı yüzümün sarardığını pek aşikâr hissedecektim. Fakat ozaman herkes kendi telaşesiyle meşgul bulunduğundan kimse farkına varmadı. Hayatımda o ayrılık dakikalarında duyduğum heyecanı hiç unutmayacağım. İşte ben böylece hem istirahat eder hemde zengin ve parlak hülyalarımınla vakit geçirirken bütün dünyayı yerinden oynat-

tan bir çok yavrucukları öksüz bırakan cihan harbi patlamıştı. Vatanın ateşin gençleri yurdun her tarafından gelip silâha sarılmıştık. Bizim kıtaat evvelce Galıçya cephesinde idi; bilâhare harbin en kanlı safhasını teşkil eden Çanakkaleye sevk olunduk. Çanakkale siperlerinde kaç kerre ölümle pençeleştik. Mütөөddit defalar yaralandım, eyileştik, tekrar cepheye geldim. Cephede kan göğdeyi götürüyordu.

Harbin şiddetle devam ettiği günlerden biriydi. O gün düşmanın obüsleri boğuk gürültülü sesleriyle akşama kadar uludular. Akşam üzeri her iki taraftan da ateş kesilmişti. Güneş yaralı bir hasta gibi tepelerin arkasına yorgunca yaslanmış kanla ıslanmış toprakları fersiz ziyalarile aydınlatıyordu. Bir gün cephenin kan, et, barıt kokusu arasında Nerminin saf aşkınlık bir bahar kokusu halinde ciğerlerime doldu. Gayri ihtiyari gözlerim yaşardı. Ateş tekrar başladı. Düşmanın kurşunları siperler üzerinde acı acı ıslık çalarak geçiyorlardı. Kumandanlıktan ileri hareket emri gelmişti. Kıtaat münavebeyle siperlerden sıçramağa başladı. Bir aralık bizim takımda ileri hareket yapıtı, Vatanın aşkıyle Nerminin aşkıle tutuşan kanım beni bir hamlede siperden dışarı fırlattı. Henüz iki metre gitmemiştim düşmanın kahbe bir kurşunu yolunu sağ göksümün üzerinde buldu.

Bunu müteakip gözümün önünde şimşek gibi bir şeyin yanıp söndüğünü gördüm. Ondan sonrasını bilmiyorum.

Ben hastahanedен eyileşip çıkınca harp bitmiş insanların hırsı bir derece teskin olunmuştu. Terhis olunduktan sonra doğruca İzmir'e geldim. 3-4 sene devam eden harp bizim şeklimizi değiştirmişti. Teyzem adeta beni tanıyamadı, hakikaten tanıyamıyacak bir hale gelmiştik. Aşağı yukarı konuştuğuktan sonra teyzeme Nermini sordum. Yüzü sarararak sözümüzü başka mecraya dökmeğe çalıştı. Biçarenin halinden derhal fecî akibeti öğrenmiştim.....

Mezarı nerede teyze dedim. O da benim halime acımış olmalı ki zavallı beni heyhude yere teselliye çalıştı. Fakat gözüm hiç bir şey görmüyor, kulaklarım hiç bir şey işitmiyordu. Ertesi sabah gün doğarken mezarına ziyarette gittim. Bakimsiz bir mezar üzerinde yabancı otlar bitmiş, fakat bu yabancı otlar arasında, üzerinde bir tek gül bulunan taze bir fidan vardı. Zavallı Nermin beni harap eden o siyah ateşin gözler, o narın hassas varlık nihayet dikenli bir fidanın pembe bir gülü olmuştu. Mezarından ayrılırken kalbimi Çanakkalenin ateşli siperlerine bırakmadığım için müteessir olmuştum. Kalbimi siyah gözlerin derinliklerine gömmek isterken o ıssız ve soğuk toprak yığınına gömmüş bulunuyordum.

İşte azizim koleksiyonda gördüğün şu solmuş gülün hazin hatırası. Arkadaşım hayat talih diye mırıldanırken ben tekrar o nisan sabahını görür gibi oldum.

Evimizin Neşrettiği

KİTAPLAR

- 1) — Halkevimizin sekiz aylık çalışması
- 2) — Köy kitabı
- 3) — Öz Türkçe adlar.
- 4) — Çepniler,
- 5) — Halk inanmaları,
- 6) — Özel görenek ve inanmalar,
- 7) — Atalar Sözü
- 8) — Bağcılık,
- 9) — Verem,
- 10) — Yusuf Fakih,
- 11) — Yurdum için,
- 12) — Balıkesir Coğrafyası,
- 13) — Konferanslar
- 14) — 17,18 inci asırlarda Balıkesir şehir hayatı,
- 16) — Köylü Ormandan nasıl faydalanır,
- 17) — 19 Mayıs,
- ÇIKMAKTA OLANLAR
- 15) — Vesikalar

cemiyeti Bağ-

ANKARA

KITAPLAR
1 — İlk sınıftan sonra
2 — İlk sınıftan sonra
3 — İlk sınıftan sonra
4 — İlk sınıftan sonra
5 — İlk sınıftan sonra
6 — İlk sınıftan sonra
7 — İlk sınıftan sonra
8 — İlk sınıftan sonra
9 — İlk sınıftan sonra
10 — İlk sınıftan sonra
11 — İlk sınıftan sonra
12 — İlk sınıftan sonra
13 — İlk sınıftan sonra
14 — İlk sınıftan sonra
15 — İlk sınıftan sonra
16 — İlk sınıftan sonra
17 — İlk sınıftan sonra
18 — İlk sınıftan sonra